

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ-ΕΙΔΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ανάγκη: το αίσθημα κενού που προκαλείται στον άνθρωπο από την έλλειψη/απουσία βασικών αγαθών που είναι απαραίτητα για την επιβίωση και ολοκλήρωσή του (υλικές, πνευματικές, ψυχικές).

Αγαθά: τα μέσα με τα οποία ο άνθρωπος ικανοποιεί υλικές, πνευματικές, ψυχικές και ηθικές ανάγκες. Τα αγαθά διακρίνονται σε πνευματικά και σε υλικά.

Πνευματικά αγαθά: όσα ικανοποιούν πνευματικές ανάγκες του ανθρώπου, όπως η γνώση, το ωραίο, οι ιδέες.

Υλικά αγαθά: όσα χρησιμεύουν για να ικανοποιεί ο άνθρωπος βιοτικές του ανάγκες, δηλαδή τη διατροφή, την ένδυση, τη στέγασή του κ.ά. **Εργασία:** η διάθεση σωματικών ή πνευματικών δυνάμεων για την παραγωγή έργου.

Επάγγελμα: η μόνιμη εργασία για βιοπορισμό.

Λειτουργήμα: ο όρος χρησιμοποιείται για να δηλωθεί η διαφορά από τον όρο επάγγελμα, που δηλώνει το βιοποριστικό μέσο που αποβλέπει σε οικονομικά οφέλη. Ως λειτουργήμα θεωρείται το σύνολο των καθηκόντων του *λειτουργού* (= αυτός που επιτελεί έργο το οποίο ωφελεί το κοινωνικό σύνολο, που ασκεί λειτουργήμα).

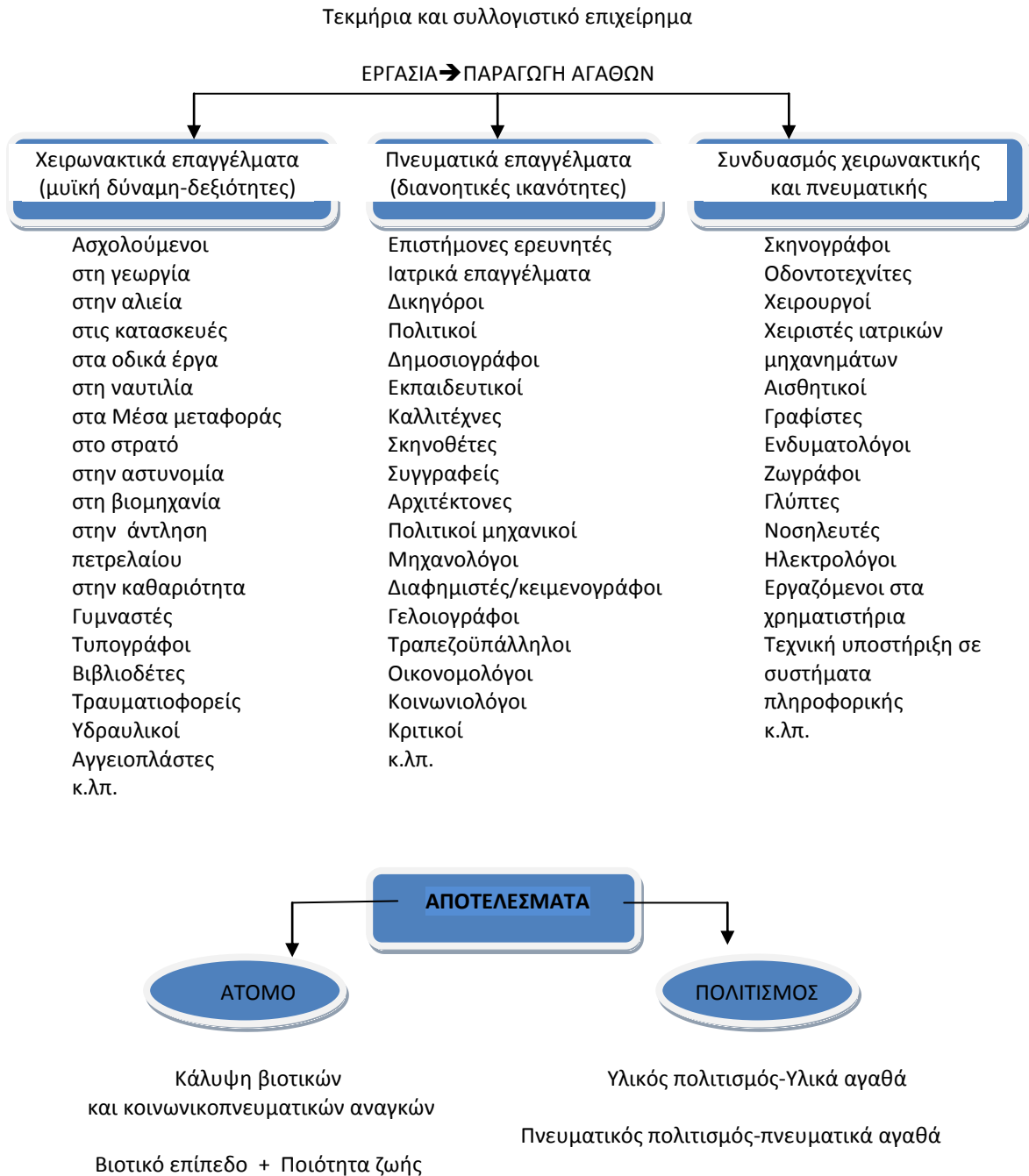
Εξειδίκευση: η αποκλειστική ενασχόληση με ένα πολύ μερικό και ειδικό αντικείμενο εργασίας ή μελέτης και η παράλληλη απόκτηση πολύ ειδικών γνώσεων και ικανοτήτων γύρω από το αντικείμενο αυτό.

Βιοτικό επίπεδο: ο βαθμός κοινωνικής, ηθικής, πνευματικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας. Ο όρος αναφέρεται στη δυνατότητα ικανοποίησης των βασικών αλλά και των πολιτιστικών αναγκών του ανθρώπου.

Ευημερία: η αφθονία των αγαθών, που αποτελούν βασική προϋπόθεση για μια άνετη και αξιοπρεπή διαβίωση.

Ποιότητα ζωής: σε επίπεδο ανθρώπινης ζωής, η ύπαρξη υλικών αγαθών, το ανώτερο βιοτικό επίπεδο σε συνδυασμό με ένα ανώτερο επίπεδο πολιτιστικό, πνευματικό και ηθικό.

ΙΣΟΤΙΜΙΑ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Διατύπωση άποψης/θέσης

Η εργασία διακρίνεται, κυρίως, σε πνευματική και χειρωνακτική. Πρόκειται, βέβαια, για μια συμβατική διάκριση, διότι ο άνθρωπος αποτελεί ενιαία οντότητα, ενότητα πνεύματος και σώματος. Όταν, όμως, υπερέχει η σωματική δύναμη, η εργασία χαρακτηρίζεται χειρωνακτική ή σωματική, ενώ, όταν υπερέχει η πνευματική δύναμη, η εργασία αποκαλείται πνευματική ή επιστημονική. Αναμφίβολα, για την πρόοδο των κοινωνιών απαιτούνται εξίσου οι δύο μορφές εργασίας. Όλες οι μορφές εργασίας είναι ισότιμες ως προς την προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο αφού όλα τα αγαθά που είναι απαραίτητα για την επιβίωση της ανθρωπότητας παράγονται από χειρωνακτες και τους ασκούντες πνευματικό επάγγελμα. Διαφέρουν μόνο ως προς τον τρόπο που ασκούνται, τις συνθήκες που επικρατούν κατά την άσκησή τους και την αμοιβή τους. Όλα τα επαγγέλματα έχουν την ίδια αξία, για το λόγο ακριβώς ότι όλα είναι απαραίτητα για τη λειτουργία της κοινωνικής μηχανής

Επιχειρήματα-αποτελέσματα

ΑΤΟΜΟ (ΚΑΛΥΨΗ ΑΝΑΓΚΩΝ-ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ)

A. Και οι δυο μορφές εργασίας συμβάλλουν στην κάλυψη των βιοτικών και ψυχικών αναγκών του ανθρώπου

► Βιοτικές ανάγκες

Το άτομο επιλύει τις βιοτικές του ανάγκες και αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής του, χωρίς να εξαναγκάζεται να εκλιπαρεί, να ταπεινώνεται, να παραβαίνει τις αρχές του και να καταφεύγει στην κλοπή, στη βία και στο έγκλημα.

► Ψυχικές

Καταπολεμείται η αβεβαιότητα, η ανασφάλεια, η ανία και η πλήξη. Ο άνθρωπος γίνεται αισιόδοξος, αγωνιστικός και εφοδιάζεται με υπομονή και επιμονή.

Η επαγγελματική επιτυχία και η αναγνώριση στο χώρο εργασίας συντελούν στην καταπολέμηση του συμπλέγματος κατωτερότητας που δημιουργεί η ανεργία.

Η ψυχική ικανοποίηση που αισθάνεται το άτομο από την εργασία συμβάλλει στη σωματική ευεξία και στη χαρούμενη διάθεση για ζωή αισθάνεται ακμαίο, ζωντανό και νιώθει την ανάγκη να ζήσει την κάθε στιγμή.

Το άτομο αισθάνεται κοινωνικά χρήσιμο και νιώθει καταξιωμένο, με αποτέλεσμα να προσεγγίζει την ευτυχία

B. Συμβάλλουν και οι δυο μορφές στην ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ατόμου.

► Πνευματικά

Το επάγγελμα αποτελεί πεδίο δράσης και δημιουργικότητας, συμβάλλει στην απόκτηση ειδικών γνώσεων και δεξιοτήτων. Αποτελεί κίνητρο για τη δια βίου μάθηση.

Συντελούν, άλλα περισσότερο και άλλα λιγότερο, στην ανάπτυξη της κρίσης, της φαντασίας, της σφαιρικής αντιμετώπισης των καταστάσεων. Επίσης, και με τις δυο μορφές εργασίας τα άτομα μπορούν να αυτοπροσδιοριστούν, να φτάσουν στην αυτογνωσία, στην ετερογνωσία και στην ανθρωπογνωσία γενικότερα. Ακόμη τα άτομα ερχόμενα σε επαφή στο χώρο εργασίας αποβάλλουν τις προλήψεις και αντιμετωπίζουν με ορθολογισμό τις καταστάσεις.

► Κοινωνικά

Το άτομο, ανεξάρτητα από τη μορφή εργασίας του, μαθαίνει να συνεργάζεται, να διαλέγεται, να υποχωρεί, όταν πρέπει, να αναγνωρίζει την προσφορά των συνανθρώπων του, να αμιλλάται.

Στο χώρο εργασίας του έρχεται σε επικοινωνία με άλλα άτομα και επιλέγει εκείνα με τα οποία έχει κοινά ενδιαφέροντα, που ταιριάζουν περισσότερο με το χαρακτήρα του. Έτσι δημιουργεί φιλίες και κοινωνικές σχέσεις.

► Ηθικά

Η εργασία οποιασδήποτε μορφής απαιτεί συνέπεια, υπευθυνότητα, σύνεση, αυτοσυγκράτηση, διαλλακτικότητα. Το άτομο υποχρεώνεται να ακολουθεί βασικούς κανόνες της ηθικής, γιατί διαφορετικά δε θα γίνει αποδεκτό από το κοινωνικό σύνολο, με αποτέλεσμα να απομονωθεί και να αποτύχει επαγγελματικά.

Καλό ή κακό κρίνεται ένα επάγγελμα μόνο από τον τρόπο που το ασκούμε. Ηθική αξία έχει κάθε τέχνη και κάθε επάγγελμα, γιατί το σημαντικό για την κοινωνία είναι να δουλεύει κανείς και να συμβάλλει με τη δουλειά του στη ζωή του συνόλου

ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Προάγεται ο πολιτισμός, γιατί τα πολιτιστικά έργα δεν είναι μόνο προϊόντα της διανοήσης, αλλά και έργα των χεριών.

A. Ανάπτυξη του υλικοτεχνικού πολιτισμού

Ο πολιτισμός πέρα από την πνευματική διάσταση έχει και την υλική. Και ενώ η πρώτη σχετίζεται με την ανάπτυξη των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών, η δεύτερη είναι αποτέλεσμα σωματικού καμάτου και χειρωνακτικής εργασίας. Η πρόοδος σε ένα από αυτά τα επίπεδα μεταφράζεται σε πρόοδο και στο άλλο, ενώ η στασιμότητα του ενός συμπαρασύρει σε πτώση και το άλλο. Κοινωνίες με υψηλή πνευματική στάθμη και υποβαθμισμένες υλικές συνθήκες, ή το αντίστροφο, είναι από δύσκολο ως αδύνατο να υπάρξουν. Επομένως, η προσφορά της χειρωνακτικής εργασίας στην πολιτισμική πρόοδο είναι ισάξια και ισότιμη με την προσφορά της πνευματικής.

Επιχειρήματα**Επιστήμη-τεχνολογία**

► Υλικά αγαθά (οικιακές συσκευές, μέσα μεταφοράς, τηλεπικοινωνιακά συστήματα, επίπλα, ενδύματα, αξεσουάρ, υποδήματα, εργαλεία, μηχανές, ρομπότ κ.λπ.)

Οικονομία

► Συμβάλλουν εξίσου στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, που είναι απαραίτητος παράγοντας τόσο για την κοινωνική ευημερία και το κράτος πρόνοιας όσο και για την εθνική ανεξαρτησία.

- Δημιουργούνται οι κοινωνίες της αφθονίας με αρκετές ανέσεις, αναπτύσσονται οικονομικοί κλάδοι της βιομηχανίας, της διαφήμισης, του εμπορίου, της μεταφοράς και της επικοινωνίας, κάνοντας τη ζωή του ανθρώπου ευκολότερη και επιτυγχάνοντας την όλο και μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη

- το κράτος αποκτά διεθνές κύρος και διαπραγματευτική δύναμη

Δομημένο περιβάλλον

► Κτίσματα, γέφυρες, οδικά έργα, υπόγειες σήραγγες, τούνελ, μετρό, εμπορικά κέντρα, εργοστάσια, λιμάνια κ.λπ.

► Μνημεία (ιστορικά κτίσματα του παρελθόντος)

B. Κοινωνικοί θεσμοί και ανάπτυξη του πνευματικού πολιτισμού

Πολιτική

Νόμοι

Διοίκηση

Ασφάλεια

Σωφρονιστικό σύστημα

Δημόσια τάξη

Άμυνα

Ανάπτυξη των γραμμάτων και των τεχνών

Ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας

Λειτουργία των ΜΜΕ

Κ.λπ.

ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΔΕΝ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΙΣΟΤΙΜΕΣ;

► Προκαταλήψεις

Η χειρωνακτική εργασία αντιμετωπίζεται ρατσιστικά. Επικρατεί η αντίληψη ότι υπάρχουν «ανώτερα» και «κατώτερα» επαγγέλματα. Στα δεύτερα κατατάσσονται τα χειρωνακτικά. Η υποτιμητική αντιμετώπιση των χειρωνακτικών εργασιών δεν αποτελεί κοινωνικό φαινόμενο μόνο της εποχής μας. Ακόμα και στην αρχαία κλασική περίοδο, όπως μας πληροφορούν οι συγγραφείς της εποχής εκείνης, οι εργασίες διαχωρίζονταν σε «ελεύθερες», που τις ασκούσαν οι ελεύθεροι, και σε «βάνανουσες», που προορίζονταν για τους δούλους.

Αιτίες Επιχειρήματα

Χειρωνακτικά επαγγέλματα Η χαμηλή αμοιβή των χειρωνακτικών εργασιών.	Πνευματικά επαγγέλματα Αποφέρει καλύτερες οικονομικές απολαβές
Ο τρόπος άσκησης των χειρωνακτικών εργασιών είναι πιο κουραστικός και απαιτεί συνήθως αυξημένη μυϊκή δύναμη	Απαιτεί λιγότερη κούραση.
Η τεχνολογία και ο αυτοματισμός που μπήκαν στους χώρους εργασίας, περιορίζουν τις χειρωνακτικές εργασίες με αποτέλεσμα να προβάλλει έντονα το φάσμα της ανεργίας.	Παρέχει αρκετούς τομείς απασχόλησης δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας.
Ο αυτοματισμός και η μηχανοποίηση οδηγούν τους εργάτες σε τυποποίηση και αλλοτρίωση από την εργασία τους.	Ορισμένα πνευματικά επαγγέλματα προσφέρουν τη χαρά της δημιουργικότητας και αποτελούν πρόκληση για αυτομόρφωση και ανάπτυξη ποικίλων δεξιοτήτων
Οι δύσκολες συνθήκες εργασίας (αλιείς, γεωργοί, οικοδόμοι, κτηνοτρόφοι, εργαζόμενοι σε πλοία, εργοστάσια κ.λπ.)	Συνδέεται με καλύτερες συνθήκες εργασίας.
Τα έργα της υποτιμούνται συγκριτικά με τα παραγόμενα από την πνευματική εργασία.	Η αξία της υπερτονίζεται από τους γονείς, τα σχολεία και τα ΜΜΕ.
Η εκπαίδευση, με την έλλειψη ουσιαστικού επαγγελματικού προσανατολισμού, δεν ενημερώνει και δεν κατευθύνει ορθά τους νέους. Οι τεχνικές σχολές στη χώρα μας είναι υποβαθμισμένες από κάθε άποψη. Δεν εξασφαλίζουν ουσιαστική γνώση και δεν κατοχυρώνουν επαγγελματικά τους απόφοιτους.	Έντονη στροφή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση Οι γονείς προτρέπουν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν πανεπιστημιακές σπουδές που θα ήθελαν να ακολουθήσουν και οι ίδιοι.
Τα χειρωνακτικά επαγγέλματα δεν εξασφαλίζουν κοινωνικό κύρος, αίγλη, κοινωνική αποδοχή και καταξίωση όπως τα πνευματικά.	Εξασφαλίζουν κοινωνικό κύρος, αίγλη, κοινωνική αποδοχή και καταξίωση. Αρκετά από αυτά θεωρούνται λειτούργημα. Τα ΜΜΕ προπαγανδίζουν τα πνευματικά επαγγέλματα με την προβολή και μόνο των ανθρώπων του πνεύματος.

Συνέπειες

- Χάνονται σιγά σιγά πολλά παραδοσιακά επαγγέλματα και σβήνει η λαϊκή τέχνη που αποτελεί σημαντική έκφραση της ψυχής του λαού μας.
- Παρουσιάζεται έλλειψη εργατικών χεριών σε μερικούς κλάδους ενασχόλησης που απαιτείται χειρωνακτική εργασία

Συνέπειες

- Ανεργία: Έχουμε περισσότερους πτυχιούχους από όσους χρειάζεται η αγορά εργασίας.
- Δημιουργούνται ψυχολογικά προβλήματα στους νέους που με τόσους κόπους και δαπάνες κατόρθωσαν να σπουδάσουν, αλλά δεν μπόρεσαν να εξασφαλίσουν τέτοια εργασία, ώστε να ανταποκρίνεται στις σπουδές τους..
- Η πολιτεία δεν μπορεί να αξιοποιήσει μεγάλο τμήμα του νεανικού δυναμικού.

Επίλογος

Στην εποχή μας τα περισσότερα επαγγέλματα δεν είναι αμιγώς πνευματικά ή χειρωνακτικά, αλλά μεικτά, διότι με την εισαγωγή της μηχανής στην παραγωγική διαδικασία τα περισσότερα ανθρώπινα έργα εκτελούνται με παράλληλη καταβολή πνευματικής και χειρωνακτικής προσπάθειας. Πάντως και οι δύο μορφές εργασίας είναι το ίδιο σημαντικές, ενώ για την παραγωγή έργου κρίνονται το ίδιο απαραίτητες, καθώς υπάρχει άρρηκτη σχέση μεταξύ τους. Εξάλλου, όλα τα επιτεύγματα του ανθρώπινου πολιτισμού στηρίζονται στο συνδυασμό πνεύματος και χειρωνακτικής εργασίας. Το όραμα του Ικτίνου και του Καλλικράτη δεν θα έπαιρνε σάρκα κι οστά, δεν θα γινόταν ο θαυμαστός Παρθενώνας, αν δεν υπήρχαν εργάτες για να το υλοποιήσουν. Επομένως, καλό θα ήταν να αντιμετωπίζουμε με πνεύμα ισοτιμίας τις δύο μορφές εργασίας

ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ**Η ισοτιμία χειρωνακτικής και πνευματικής εργασίας.**

Που οφείλεται η προκατάληψη που υπάρχει σήμερα για τα χειρωνακτικά επαγγέλματα και ο παραγκωνισμός αυτών; Οι περισσότερες από τις κοινωνικές σχέσεις δύναμης και εξουσίας έχουν ως βάση ένα σύνολο αυθαίρετων αξιολογήσεων μέσα από το οποίο δικαιώνονται ιδεολογικά και οργανώνονται κοινωνικά. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με την αξιολογική διάκριση της εργασίας σε χειρωνακτική και μη.

Η διάκριση της εργασίας σε χειρωνακτική και πνευματική αποτελεί βασική προϋπόθεση για την κοινωνική τάξη – θέση ενός ατόμου. Αυτό ισχύει για όλες τις ανταγωνιστικές κοινωνίες (όπου υπάρχουν κοινωνικές, οικονομικές, ταξικές αντιθέσεις). Ιστορικά, ο χειρωνακτικός δεν είχε διευθυντική θέση, είχε χαμηλότερο μισθό, δεν είχε (ή είχε μικρή) ιδιοκτησία. Βρισκόταν σε κατώτερη θέση κοινωνικά από τον πνευματικά εργαζόμενο. Στο σημείο αυτό χρειάζεται βέβαια να τονιστεί και το ότι στις προηγούμενες κοινωνίες η κοινωνική διαστρωμάτωση εξαρτιόταν επίσης σε μεγάλο βαθμό και από την καταγωγή. Στις καπιταλιστικές κοινωνίες όμως, η κοινωνική θέση του ατόμου προσδιορίζεται από την επαγγελματική του ιδιότητα. Το κριτήριο της εργασίας που καταρχήν αναφερόταν στην κατοχή ή μη των παραγωγικών μέσων, επεκτείνεται και στην αξιολογική διάκριση των επαγγελμάτων σε ανώτερα και κατώτερα με γνώμονα τον τρόπο άσκησής τους. Όσα προϋποθέτουν την καταβολή διανοητικής προσπάθειας και η ενασχόληση με αυτά εξαρτάται από τις πιστοποιημένες με μορφωτικούς τίτλους γνώσεις αξιολογούνται ως ανώτερα και οι κάτοχοί τους αναρριχώνται σε υψηλές κοινωνικές θέσεις. Όσα είναι πάλι αποτέλεσμα χειρωνακτικής εργασίας θεωρούνται κατώτερα και, συνεπώς, οι κάτοχοί τους καταλαμβάνουν χαμηλές θέσεις στην κοινωνική πυραμίδα.

Η χειρωνακτική εργασία θεωρείται κατώτερη σε αξία και κοινωνική αναγνώριση από την πνευματική. Τα πράγματα ξεκινούν από τη διαπίστωση ότι το χέρι είναι μικρότερης σημασίας για τον άνθρωπο από το μυαλό, καθώς και από την ύλη και το σώμα. Λησμονείται βέβαια, πως το πνεύμα αντλεί την ύπαρξή του από την ύλη και το πώς το μυαλό οφείλει την απαρχή της λειτουργίας του στην επιδεξιότητα του σώματος και ειδικότερα των χεριών κατά τη δημιουργία των πρώτων εργαλείων. Το ίδιο συμβαίνει και με τη χειρωνακτική εργασία. Στην αξιολόγηση της κοινωνικής προσφοράς της δεν λαμβάνεται υπόψη πως όλες οι πνευματικές ανακαλύψεις που άλλαξαν την

πορεία της ανθρώπινης ιστορίας θα έμεναν απλώς μετέωρες σκέψεις, εάν δεν υπήρχε ο χειρωνακτας για να τις θέσει σε εφαρμογή. Καμιά ενέργεια ή εργασία του ανθρώπου δεν είναι μόνο σωματική ή μόνο πνευματική. Ο άνθρωπος έχει και υλική – σωματική και ψυχοπνευματική υπόσταση σε ένα ενιαίο και αδιαίρετο σύνολο.

Εάν παρατηρήσουμε τα επιτεύγματα του ανθρώπινου πολιτισμού, θα διαπιστώσουμε ότι όλα έχουν την υλική και την πνευματική τους πλευρά αεχώριστα συνυφασμένες. Η διώρυγα του Σουέζ, για παράδειγμα, δεν θα είχε κατασκευαστεί χωρίς τους επιστήμονες και τους μηχανικούς αλλά ούτε και χωρίς τους εργάτες και τους χειρωνακτες. Οι πρώτοι συλλαμβάνουν, οι δεύτεροι θέτουν σε εφαρμογή, εκτελούν. Αν δεν υπάρχει εκτέλεση, δεν θα υπάρξει ολοκλήρωση. Υπάρχουν μάλιστα ορισμένες πολύ δημιουργικές εργασίες, όπου δεν μπορεί κανείς να ξεχωρίσει αν είναι χειρωνακτικές ή πνευματικές. Τι είναι ο ζωγράφος ή ο γλύπτης; Βεβαίως, όλα τα δάχτυλα δεν είναι τα ίδια. Αλλά κανείς λογικός άνθρωπος δεν υποτιμά το μικρό του δαχτυλάκι. Δεν υπάρχουν καλές και κακές εργασίες. Υπάρχουν καλώς ή κακώς εκτελούμενες εργασίες. Από αυτή την άποψη, είναι δυνατόν μια χειρωνακτική εργασία να είναι πιο πνευματική από μια νωθρή «πνευματική» εργασία και το αντίθετο.

Ο πολιτισμός, λοιπόν, διακρίνεται σε ηθικοπνευματικό και υλικοτεχνικό. Η μια διάστασή του συνδέεται με τέχνες, γράμματα, παραδόσεις, νόμους, πολιτεύματα, αξίες, ενώ η δεύτερη με υλικά επιτεύγματα και τις κατακτήσεις της τεχνολογίας που αποτελούν προϊόντα σωματικού κάματος και χειρωνακτικής εργασίας. Δεν νοείται πρόοδος πολιτισμική, όταν προοδεύει μόνο η μία διάσταση του πολιτισμού, αλλά ούτε η υλική ανάπτυξη επιτυγχάνεται χωρίς την πνευματική ή το αντίστροφο. Από την άλλη πλευρά, η στασιμότητα ή η πτώση του υλικού πολιτισμού συμπαρασύρει και τον πνευματικό πολιτισμό και το αντίθετο. Παρατηρείται, λοιπόν, μεταξύ των δύο αυτών επιπέδων μια διαλεκτική σχέση, γεγονός που αποκαλύπτει την αξία της χειρωνακτικής εργασίας και την ισότιμη προσφορά της με την πνευματική.

Πρέπει να απαλλαγούμε από στερεότυπα και κοινωνικές προκαταλήψεις, ώστε οι νέοι να προβαίνουν ελεύθερα στην επιλογή επαγγέλματος που τους ικανοποιεί, σύμφωνα με τις κλίσεις, το ταλέντο, τις βαθύτερες επιθυμίες τους δίχως να δεσμεύονται από το τι θα πει ο κόσμος, από το αν το επάγγελμα που τους ενδιαφέρει έχει ιδιαίτερο κοινωνικό κύρος ή όχι. Η ώρα της επαγγελματικής επιλογής είναι ιδιαίτερα κρίσιμη και αυτό χρειάζεται να το αντιληφθούν όλοι οι αρμόδιοι φορείς, δάσκαλοι, γονείς, φίλοι.

Η προκατάληψη απέναντι στα χειρωνακτικά επαγγέλματα, χαρακτηριστική στην εποχή μας, δεν είναι τυχαία, οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων.

Πρώτα πρώτα, ο τεράστιος ανταγωνισμός στην αγορά εργασίας σε συνδυασμό με το πρόβλημα της ανεργίας αλλά και την εξειδίκευση που αποτελεί ανάγκη των καιρών, καθιστούν αναγκαία τη φοίτηση σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και την κατοχή τίτλων ανώτατων σπουδών. Από νωρίς, μάλιστα, στο σχολείο τα παιδιά μπαίνουν στη λογική της επιλογής κατεύθυνσης, η οποία σχετίζεται κάθε φορά και με την πορεία προς ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και συγκεκριμένα επιστημονικά – πνευματικά επαγγέλματα. Είναι η ίδια η δομή και ο χαρακτήρας της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τέτοια, που ωθούν τους νέους να επιλέγουν από νωρίς κατεύθυνση σπουδών που σχετίζεται και με συγκεκριμένες ανώτατες Σχολές. Επομένως διευκολύνεται η απομάκρυνση από τα χειρωνακτικά επαγγέλματα και γενικότερα ο παραγκωνισμός τους. Εδώ επιδρά και ο μιμητισμός, που είναι ακόμη εντονότερος σε νεαρές ηλικίες και το φαινόμενο αναπαράγεται.

Πέρα από το αυξημένο κοινωνικό κύρος των πνευματικών επαγγελμάτων, συντελεί καθοριστικά και το γεγονός ότι τα χειρωνακτικά επαγγέλματα έχουν συνδεθεί με τους μετανάστες ή τους πρόσφυγες και με πολύ χαμηλότερες αμοιβές, ώστε να θεωρούνται υποδεέστερα και οι νέοι να απομακρύνονται όλο και περισσότερα από αυτά. Επίσης, το βιοτικό και πνευματικό επίπεδο σήμερα, με τη ραγδαία ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, έχουν ιδιαιτέρως αναβαθμιστεί, για αυτό και πολύ περισσότερες οικογένειες μπορούν πλέον να ανταποκριθούν οικονομικά στις απαιτήσεις για ανώτατες σπουδές των παιδιών τους, αλλά και πολύ περισσότεροι νέοι άνθρωποι επιδιώκουν την περαιτέρω μόρφωσή τους μέσω της φοίτησής τους σε ΑΕΙ. Όλα αυτά αποτελούν ανασχετικούς παράγοντες για τη στροφή των νέων προς τα χειρωνακτικά επαγγέλματα, σε πολλά από τα οποία και οι συνθήκες εργασίας είναι χαμηλής ποιότητας. Τέλος, η έλλειψη κατάλληλου σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού δεν επιτρέπει στους νέους να επιλέξουν επάγγελμα με γνώμονα τις βαθύτερες κλίσεις και προτιμήσεις τους. Αντίθετα, τους μετατρέπει σε εύκολα θύματα άγονου μιμητισμού και μαζοποίησης, τους ωθεί στην παρακολούθηση της λογικής των πολλών που επιδιώκουν τη «δόξα» του γιατρού, του δικηγόρου... Η

κοινωνία για να προκόψει χρειάζεται όλα τα είδη επαγγελματιών. Το να περιφρονείται το ένα και να υπερτιμάται το άλλο είναι μια αυθαίρετη κοινωνική προκατάληψη, που ως μοναδικό λόγο ύπαρξης έχει την ιδεολογική δικαίωση της αδικίας και την κοινωνική αναπαραγωγή των σχέσεων εξουσίας.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ	Θέματα-πληροφορίες Λογικές σχέσεις
Η εργασία διακρίνεται σε πάμπολλα είδη, ανάλογα με το χώρο όπου ασκείται (επιστημονική, σχολική, κοινωφελής, κ.τ.λ.) και ανάλογα με τους φορείς που την ασκούν (ατομική, ομαδική, κ.τ.λ.). Μια γενικότερη, όμως, διάκριση της εργασίας είναι σε χειρωνακτική (ή σωματική) και σε διανοητική (ή πνευματική). Η διάκριση σε χειρωνακτική και μη χειρωνακτική (διανοητική) εργασία αποτελεί βασική προϋπόθεση για την κοινωνική (ταξική) θέση ενός ατόμου. Αυτό συμβαίνει σε όλες τις ανταγωνιστικές κοινωνίες (όπου υπάρχουν κοινωνικές, οικονομικές, ταξικές αντιθέσεις). (...) Ιστορικά ο χειρωνακτας δεν είχε διευθυντική θέση, είχε χαμηλότερο μισθό, δεν είχε (ή είχε ελάχιστη) ιδιοκτησία, βρισκόταν σε κατώτερη κοινωνική θέση από το μη χειρωνακτα. Αυτό ήταν ιδιαίτερα εμφανές στην πορεία γέννησης και ανάπτυξης της καπιταλιστικής κοινωνίας. Παρόλο που σήμερα η κατάσταση έχει διαφοροποιηθεί (η διάκριση αυτή δεν είναι τόσο σαφής, π.χ. με την εισοδο της υψηλής τεχνολογίας στην παραγωγή ή τη χαμηλή κοινωνική θέση ανθρώπων που ασκούν διανοητική εργασία, όπως οι δημόσιοι υπάλληλοι, οι λογιστές κ. ά.). Ωστόσο η διάκριση αυτή εξακολουθεί να αποτελεί βασικό τεκμήριο για το "κοινωνικό γόητρο" των εργαζομένων. (...) Ο άνθρωπος έχει και υλική-σωματική και ψυχοπνευματική οντότητα σε ένα όλον αδιαίρετο. Επομένως, τίποτε, καμιά ενέργεια ή εργασία του ανθρώπου δεν είναι μόνο σωματική ή μόνο πνευματική. Και, όπως κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι το σώμα υπερτερεί του πνεύματος ή το αντίθετο, έτσι κανείς δεν μπορεί, χωρίς παράλογες υπεραπλουστεύσεις, να θεωρήσει πιο αξιότιμη την πνευματική εργασία από τη χειρωνακτική ή το αντίθετο. (...) Ιδιαίτερα στην εποχή μας, όπου η επιστήμη και η υψηλή τεχνολογία εφαρμόζονται με ρυθμό ταχύτατο στην παραγωγική διαδικασία και στον τομέα των υπηρεσιών, η χειρωνακτική και η μη χειρωνακτική εργασία τείνουν να "βρεθούν" σε μια νέα σύνθεση και ν' αποκτήσουν καινούρια, πρωτότυπα και ανεξερεύνητα ακόμη χαρακτηριστικά (τι είναι, για παράδειγμα, ο χειριστής ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή ή αυτός που ελέγχει ηλεκτρονικά ένα αυτοκίνητο;). Π. Γιακουμής, φιλόλογος και συγγραφέας	

Θέματα

(Α) Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 60-70 λέξεις. Μονάδες : 25

(Β1) Να αναγνωριστεί το είδος της σύνταξης (ενεργητικής ή παθητικής) στις παρακάτω προτάσεις και να μετατραπεί η καθεμιά σύνταξη στην άλλη. Γιατί ο συγγραφέας επέλεξε αυτή την σύνταξη ;

α. Η εργασία διακρίνεται από την κοινή γνώμη σε πάμπολλα είδη, ανάλογα με το χώρο όπου ασκείται από τους φορείς της.

β. Κανείς δεν μπορεί, χωρίς παράλογες υπεραπλουστεύσεις, να θεωρήσει πιο αξιότιμη την πνευματική εργασία από τη χειρωνακτική ή το αντίθετο.

γ. Στην εποχή μας οι επιχειρήσεις εφαρμόζουν την επιστήμη και την υψηλή τεχνολογία με ρυθμό ταχύτατο στην παραγωγική διαδικασία.

Μονάδες : 10

(B2) Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η 2η παράγραφος του κειμένου; Να βρεθούν τα δομικά της μέρη. Μονάδες : 10

(B3) Να βρείτε τις διαρθρωτικές λέξεις της 2ης παραγράφου και να εντοπίσετε τις νοηματικές σχέσεις που εξυπηρετούν. Μονάδες : 5

(B4) Να αντικαταστήσετε με συνώνυμες τις έντονα τυπωμένες λέξεις της 2ης παραγράφου: προϋπόθεση, εμφανές, δημόσιοι, τεκμήριο, γόητρο. Μονάδες : 5

(B5) Να βρείτε αντώνυμα για τις υπογραμμισμένες λέξεις της 3ης παραγράφου: υλική, αδιαίρετο, υπερτερεί, παράλογες, αξιότιμη. Μονάδες : 5

(Γ) Στις μέρες μας πολλοί άνθρωποι διστάζουν να δραστηριοποιηθούν σε χειρωνακτικές εργασίες, θεωρώντας τις κατώτερες και υποτιμητικές, αν και οι πνευματικές έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας. Σε ένα άρθρο σας στην εφημερίδα του σχολείου σχολιάστε γιατί οι νέοι επιλέγουν επαγγέλματα που δεν έχουν επαγγελματική αποκατάσταση και τι πρέπει να κάνει η πολιτεία έτσι ώστε να μειώσει τα ποσοστά ανεργίας στη χώρα μας. (350-400 λέξεις)

Μονάδες : 40

Πηγή: <http://flippap.blogspot.gr/>